

Οι προσφυγικές ροές στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και ο ρόλος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Το 2015 ήταν η χρονιά που η Ελλάδα βίωσε και βιώνει πολλαπλές κρίσεις: παράλληλα με την οικονομική και κοινωνική κρίση προστέθηκε και η προσφυγική, μια κρίση, με διεθνοπολιτικές προεκτάσεις, που αγγίζει όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Παράλληλα, λόγω των επιπτώσεων που επέφερε η παρατεταμένη περίοδος αντιμετώπισης οικονομικών και κοινωνικών αντιξοοτήτων, η χώρα δεν φάνηκε έτοιμη να διαχειριστεί τα ποικίλα και δυσεπίλυτα προβλήματα που εμφανίστηκαν με τις αφίξεις μεγάλου αριθμού προσφυγικού πληθυσμού.

Ας δούμε κατ'αρχήν πώς εξελίχθηκε η **προσφυγική κρίση στη Μεσόγειο**:

Ήδη από την άνοιξη του 2015, είχαμε ξαφνικά μια αλλαγή στις ροές προσφύγων και μεταναστών προς την Ευρώπη. Ενώ μέχρι τότε η βασική οδός ήταν η Κεντρική Μεσόγειος, από τη Βόρεια Αφρική προς την Ιταλία, υπήρξε μετατόπιση των ροών προς την Ανατολική Μεσόγειο, δηλαδή προς την Ελλάδα μέσω Τουρκίας.

Μέσα στους πρώτους έξι μήνες του 2015 το μέγεθος των ροών μέσω Τουρκίας-Ελλάδας ξεπέρασε αυτό της Λιβύης-Ιταλίας, ενώ όπως φάνηκε στη συνέχεια, αυτό δεν ήταν παρά μόνο η αρχή.

Μέσα στο καλοκαίρι, οι πρόσφυγες που κατέφθασαν στην Ευρώπη μέσω Ελλάδας πολλαπλασιάστηκαν σε ρυθμούς ασύλληπτους, ακόμα και για τις εκτιμήσεις που είχαν κάνει φορείς όπως η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες που είχαν προειδοποιήσει από το 2014 για την επερχόμενη αύξηση και είχαν απευθύνει έκκληση προς τις ελληνικές αρχές, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της για ετοιμότητα και προετοιμασία.

Οι αφίξεις όμως μέσω θαλάσσης ξεπέρασαν κάθε πρόβλεψη, αγγίζοντας μέχρι στιγμής τις **800.000**, με μέσο όρο αφίξεων καθημερινά τις 3.800 μέσα στον Δεκέμβριο, τις 5.000 τον Νοέμβριο και τις 6.800 τον Οκτώβριο, που ήταν και ο μήνας κατά τον οποίο καταγράφηκε ο μεγαλύτερος αριθμός αφίξεων μέσα στο 2015. Αν αναλογιστεί κανείς ότι πέρυσι είχαμε 43.500 αφίξεις μέσω θαλάσσης, και το 2013, 11.500, καταλαβαίνουμε ότι έχουμε να κάνουμε με μία ανθρωπιστική κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, που η Ελλάδα δεν είχε αντιμετωπίσει έως τώρα στη νεότερη ιστορία της.

Ούτε όμως και η Ευρώπη. Με εξαίρεση τις μετακινήσεις στο εσωτερικό του γεωγραφικού ευρωπαϊκού χώρου - ας μην ξεχνάμε ότι κατά τη διάρκεια των

πολέμων στην πρώην Γιουγκοσλαβία και των συγκρούσεων στο Κόσοβο μετακινήθηκαν ή εκτοπίστηκαν εκατομμύρια άνθρωποι – η Ευρώπη δεν γνώρισε μεγάλης έκτασης προσφυγικές ροές, όπως αυτές που είναι απόρροια γενικευμένων εμπόλεμων συγκρούσεων στη Μέση Ανατολή, οι οποίες εξαπλώνονται ραγδαία και δημιουργούν μεγάλες μετακινήσεις προσφύγων πολέμου.

Έχει όμως σημασία να δούμε και το **προφίλ** αυτών των πληθυσμών που φτάνουν στην Ευρώπη μέσω του Αιγαίου. Από την πρώτη στιγμή χαρακτηρίσαμε την κρίση αυτή ως προσφυγική, καθώς η μεγάλη πλειοψηφία προέρχεται από τη Συρία (59%), το Αφγανιστάν (24%) και το Ιράκ (8%) – κι ένα μικρό ποσοστό από τη Σομαλία (1%). Πρόκειται για χώρες από όπου προέρχεται ο μεγαλύτερος αριθμός προσφύγων παγκοσμίως. Επίσης, είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι το 27% αυτών των ανθρώπων είναι παιδιά και το 16% γυναίκες.

Από τα παραπάνω προκύπτει εύλογα το ερώτημα πού οφείλεται αυτή η μεγάλη και απότομη αύξηση στις ροές. Η πρώτη και βασικότερη αιτία πρέπει να αναζητηθεί στη μεγαλύτερη ανθρωπιστική κρίση που μαίνεται αυτή τη στιγμή στον κόσμο: στη **Συρία**. Οι συγκρούσεις, η βία, οι διώξεις, οι παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ανάγκασαν εκατομμύρια Σύριων να ξεριζωθούν συνεχίζονται ενώ σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει επιδείνωση της κατάστασης. Ταυτόχρονα, οι συνθήκες διαβίωσης για όσους βρίσκουν καταφύγιο στις γειτονικές χώρες (Λίβανο, Ιορδανία, Τουρκία) γίνονται όλο και πιο δύσκολες.

Αυτή τη στιγμή σχεδόν 4.400.000 Σύριοι πρόσφυγες έχουν βρει καταφύγιο στις γειτονικές χώρες της Συρίας, αριθμός πολύ μεγαλύτερος σε σύγκριση με όσους έχουν φτάσει έως τώρα στην Ευρώπη. Μια διαπίστωση αντικειμενική που βοηθά στο να γίνει αντιληπτό ένα μέτρο σύγκρισης για τον αριθμό των προσφυγικών πληθυσμών που βρίσκουν καταφύγιο στην Ευρώπη.

Συγκεκριμένα, η Τουρκία, φιλοξενεί σχεδόν 2.300.000 Σύριους πρόσφυγες και ο Λίβανος, μια μικρή χώρα, το μέγεθος της οποίας μόλις που ξεπερνά αυτό της Κρήτης, φιλοξενεί πάνω από 1 εκατομμύριο, 1 δηλαδή στους 4 κατοίκους του Λιβάνου αυτή τη στιγμή είναι Σύριος πρόσφυγας. Άλλο 1 εκατομμύριο βρίσκεται μοιρασμένο σε Ιράκ, Ιορδανία και Αίγυπτο. Κάποιοι βρίσκονται σε καταυλισμούς αλλά οι περισσότεροι αγωνίζονται να επιβιώσουν μέσα στον αστικό ιστό.

Οι πληθυσμοί αυτοί προσπαθούν να αντιμετωπίσουν έναν διπλό εγκλωβισμό που συμπυκνώνει ανυπέρβλητα προβλήματα. Από τη μία δεν μπορούν να επιστρέψουν στις εστίες τους, καθώς ο πόλεμος συνεχίζεται με σφοδρότητα, ενώ έχουν χάσει και την ελπίδα ότι μπορεί να βρεθεί σύντομα πολιτική λύση. Από την άλλη, δυσκολεύονται να επιβιώσουν στις χώρες που τους

φιλοξενούν, αφού είναι σχεδόν αδύνατον να βρουν εργασία, και οι περισσότεροι έχουν ξοδέψει ό,τι οικονομίες μπορεί να είχαν στην άκρη ώστε να καλύψουν τα προς το ζην.

Η λεγόμενη «χαμένη γενιά» των παιδιών της Συρίας έχει μείνει πολλά χρόνια εκτός εκπαιδευτικού συστήματος. Οι γειτονικές χώρες της Συρίας χορηγούν άδειες παραμονής με ολοένα μεγαλύτερη φειδώ, ενώ οι υλικές συνθήκες διαβίωσης των ανθρώπων αυτών επιδεινώνονται εβδομάδα με την εβδομάδα, μήνα με τον μήνα. Το 93% των οικογενειών Σύριων στο Λίβανο και το 87% στην Ιορδανία ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Η εκμετάλλευση, η παιδική εργασία, οι πρόωροι γάμοι είναι η καθημερινότητα αυτών των ανθρώπων στον αγώνα για επιβίωση. Σε μια πρόσφατη έρευνα για το προφίλ των Σύριων που φτάνουν στην Ελλάδα, οι περισσότεροι ανέφεραν την απουσία ευκαιριών επαγγελματικής απασχόλησης ως τη βασική αιτία για τη δευτερογενή μετακίνησή τους προς την Ευρώπη.

Ταυτόχρονα παρουσιάζεται και μια επιδείνωση της κατάστασης σε Αφγανιστάν και Ιράκ.

Ας έρθουμε στην **Ελλάδα**, η οποία έχει δεχτεί μέχρι στιγμής το 83% των συνολικών αφίξεων μέσω θαλάσσης στην Ευρώπη. Πρώτη και με διαφορά η Λέσβος (σχεδόν 470.000 αφίξεις, δηλαδή πάνω από τις μισές), ακολουθούν η Χίος (σχεδόν 110.000), η Σάμος (σχεδόν 92.000), η Κώς (57.000) και η Λέρος (36.500). Συνολικά, υπολογίζουμε ότι υπάρχουν 44 σημεία εισόδου προσφυγικών ροών σε 16 διαφορετικά νησιά.

Όπως προανέφερα, η Ύπατη Αρμοστεία είχε απευθύνει, ανάμεσα σε άλλες προειδοποιήσεις, έκκληση από το καλοκαίρι του 2014 για τη δημιουργία ενός Σχεδίου Επείγουσας Δράσης που να αφορά την αντιμετώπιση μιας κατάστασης που είχε ήδη αρχίσει να προσλαμβάνει χαρακτηριστικά ανθρωπιστικής κρίσης.

Δυστυχώς, ουσιαστική ανταπόκριση δεν υπήρξε, ούτε έγκαιρα ανάλογη ετοιμότητα με αποτέλεσμα η χώρα να βρεθεί αντιμέτωπη με ακόμα μεγαλύτερες προκλήσεις, όταν αυξήθηκε η πίεση στις μικρές κοινότητες των νησιών, που δεν είχαν τις βασικές υποδομές και υπηρεσίες για να ανταποκριθούν επαρκώς στις ολοένα αυξανόμενες ανθρωπιστικές ανάγκες.

Έτσι, διαμορφώθηκαν καταστάσεις στα νησιά με ανθρώπους να υπερσυνωστίζονται σε χώρους ακατάλληλους ή να μένουν σε πάρκα, σε προβλήτες, σε πλατείες, να υπάρχουν καθυστερήσεις και ελλείψεις στις διαδικασίες καταγραφής και ταυτοποίησής τους, να υπάρχει αναποτελεσματικότητα στο συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων, να υπάρχουν κενά στον εντοπισμό και την προστασία ευάλωτων ατόμων, ιδίως ασυνόδευτων παιδιών, όπως και να υφίστανται περαιτέρω ταλαιπωρία άνθρωποι που ήταν εμφανώς τραυματισμένοι σωματικά και ψυχικά.

Βεβαίως διαπιστώθηκαν και ισχυρά συναισθήματα αλληλεγγύης που υποκίνησαν αντίστοιχες πράξεις συμπαράστασης και υποστήριξης προς τους ανθρώπους αυτούς από τη μεριά των κατοίκων των τοπικών κοινωνιών και διάφορων συλλογικοτήτων. Οι πρωτοβουλίες αυτές, σε συνδυασμό με τις παρεμβάσεις ΜΚΟ και εθελοντών από όλον τον κόσμο, ακόμα και από τουρίστες, που έσπευσαν να ανταποκριθούν, μπόρεσαν, σε ένα βαθμό, να καλύψουν βασικές ανάγκες των νεοαφιχθέντων προσφύγων, από τη Λέσβο και τη Χίο, το Καστελλόριζο και τη Λέρο, μέχρι τη Θεσσαλονίκη και την Ειδομένη. Σε κάποιες μεμονωμένες περιπτώσεις, ωστόσο, είναι αλήθεια δεν έλειψαν οι εντάσεις και οι επικρίσεις για αποσπασματικές πρωτοβουλίες και ερασιτεχνισμούς, όπως και κάποια, μεμονωμένα ευτυχώς, περιστατικά εκμετάλλευσης προσφύγων.

Το τελευταίο διάστημα έγιναν κάποια θετικά βήματα αλλά πρέπει να γίνουν πολλά περισσότερα για να οικοδομηθούν κατάλληλες συνθήκες υποδοχής για τους νεοαφιχθέντες, να ενισχυθούν οι διαδικασίες καταγραφής, καθώς και η αποτελεσματικότητα του συντονισμού όλων των εμπλεκόμενων φορέων, τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Οι ελλείψεις όσον αφορά το ανθρώπινο δυναμικό και τα υλικοτεχνικά μέσα συνεχίζουν να είναι μεγάλες. Και η Ελλάδα θα πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες της στο μέτρο που της αναλογεί, με πρόγραμμα και σχεδιασμό.

Στην ίδια κατεύθυνση, η **Ευρωπαϊκή Ένωση** θα πρέπει στο πλαίσιο μιας πιο ολοκληρωμένης και συνεκτικής προσέγγισης του προσφυγικού ζητήματος να ενισχύσει την επείγουσα και αποτελεσματική στήριξη στην Ελλάδα αλλά, κυρίως, θα πρέπει να προωθήσει λύσεις που να στοχεύουν στον επιμερισμό των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών της.

Για τον λόγο αυτόν είναι πολύ σημαντικό, και αποτελεί παράλληλα ένα από τα πάγια αιτήματα του οργανισμού μας, να δημιουργηθούν και να ενισχυθούν τρόποι νόμιμης μετακίνησης των προσφύγων σε ευρωπαϊκό έδαφος, ώστε να μην αναγκάζονται να καταφεύγουν στους διακινητές και να διακινδυνεύουν τη ζωή τους σε σαπιοκάραβα, επειδή δεν έχουν άλλη επιλογή. Τέτοιες νόμιμες οδοί μετακίνησης είναι τα προγράμματα επανεγκατάστασης (resettlement) από χώρες όπου έχουν καταφύγει (π.χ. Τουρκία, Ιορδανία, Λίβανος) προς τις χώρες της Ε.Ε., η οικογενειακή επανένωση, η χορήγηση θεωρήσεων εισόδου για λόγους ανθρωπιστικούς, σπουδών ή εργασίας, προγράμματα ιδιωτικών χορηγιών.

Με άλλα λόγια, πρόσφυγες που θα κινηθούν έτσι κι αλλιώς προς την Ευρώπη, όπως βλέπουμε να γίνεται όλους αυτούς τους μήνες, να το κάνουν με τρόπο συντεταγμένο και νόμιμο, ώστε ούτε οι ίδιοι να κινδυνεύουν, ούτε οι διακινητές να θησαυρίζουν, αλλά ούτε και οι χώρες πρώτης εισόδου και τελικού προορισμού να επιβαρύνονται από τα ζητήματα που δημιουργεί η παράτυπη είσοδος και μετακίνηση. Υπενθυμίζω ότι μέχρι στιγμής φέτος τουλάχιστον 351

άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους ή αγνοούνται στην ελληνική πλευρά του Αιγαίου, συμπεριλαμβανομένων πολλών παιδιών.

Και λίγα λόγια για το ρόλο της **Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες**: ο Οργανισμός έχει παρουσία στην Ελλάδα από το 1952 αλλά μέχρι πρόσφατα, η δράση μας, όπως και στις άλλες χώρες της Ε.Ε., ήταν κυρίως συμβουλευτική και συνδρομής στην εκάστοτε κυβέρνηση, ώστε να ενδυναμώσει και να αναπτύξει το σύστημα προστασίας της με τρόπο αποτελεσματικό για τους πρόσφυγες. Εξαιτίας όμως των αυξημένων προσφυγικών ροών που δέχτηκε φέτος η Ελλάδα, σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση, οι αρχές και η Ε.Ε. ζήτησαν τη συνδρομή της Υ.Α για την αντιμετώπιση αυτής της επείγουσας κατάστασης.

Από το καλοκαίρι λοιπόν, ενδυναμώσαμε το προσωπικό και την παρουσία μας στα βασικά σημεία εισόδου (νησιά Αιγαίου), αναλαμβάνοντας πλέον «επιχειρησιακή» δράση σε ορισμένους τομείς. Αυτό σημαίνει ότι παρέχουμε άμεση ανθρωπιστική βοήθεια και γενικά αναλαμβάνουμε να στηρίξουμε πιο δυναμικά υπηρεσίες σε τομείς που καλύπτονται, κατ'αρχήν, από το κράτος.

Συγκεκριμένα:

- Παρέχουμε πληροφόρηση στους νεοαφιχθέντες σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, και ιδιαίτερα για τη διαδικασία ασύλου.
- Παρέχουμε διερμηνεία στις αρχές για τη βέλτιστη διεκπεραίωση της διαδικασίας καταγραφής.
- Επιπλέον βοηθάμε στη βελτίωση της δυνατότητας υποδοχής των νεοαφιχθέντων από τις αρμόδιες αρχές, μέσα από την παροχή τεχνογνωσίας για το σχεδιασμό και τη διαμόρφωση των χώρων φιλοξενίας των προσφύγων, αλλά και αναλαμβάνοντας επιτόπιες λύσεις έκτακτης ανάγκης, εκεί που χρειάζεται, στήνοντας σκηνές, οικίσκους, κ.α.
- Συμβάλλουμε επίσης στο συντονισμό και την ενδυνάμωση, μέσα από την προσφορά τεχνογνωσίας, των φορέων που εμπλέκονται στην υποδοχή και την κάλυψη των αναγκών των ανθρώπων που καταφθάνουν.
- Βοηθάμε στον εντοπισμό των ευάλωτων περιπτώσεων (όπως οι ασυνόδευτοι ανήλικοι ή τα θύματα έμφυλης βίας) και στην παραπομπή τους στις αρμόδιες αρχές.
- Υποστηρίζουμε επιζώντες ναυαγίων μέσω νομικής συνδρομής, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, διαμονής, ανθρωπιστικής βοήθειας και ιατρικής περίθαλψης.
- Παρέχουμε είδη για την αντιμετώπιση των βασικών αναγκών των νέο-αφιχθέντων, όπως νερό, ξηρή θρεπτική διατροφή, υπνόσακους, κουβέρτες

και πλαστικά στρώματα, είδη ατομικής υγιεινής, ηλιακές λάμπες, ενώ προσπαθούμε να συμβάλουμε στην αντιμετώπιση των προβλημάτων ασφαλούς μετακίνησης των ανθρώπων από τα σημεία αποβίβασής τους μέχρι τους χώρους συγκέντρωσης και καταγραφής, μέσω μίσθωσης λεωφορείων, όπως συμβαίνει στη Λέσβο.

- Τέλος, έχουμε αναλάβει τη δέσμευση να βοηθήσουμε την Ελλάδα στην αύξηση των θέσεων υποδοχής. Συγκεκριμένα έχουμε δεσμευτεί να δημιουργήσουμε 20.000 θέσεις υποδοχής για όσους είναι υποψήφιοι για το πρόγραμμα μετεγκατάστασης (relocation) αλλά και για άλλους αιτούντες άσυλο.

Πολλές από τις δράσεις μας υλοποιούνται σε συνεργασία με επιχειρησιακούς εταίρους, ενώ βρισκόμαστε σε στενή συνεργασία και συντονισμό με τις τοπικές και κεντρικές αρχές για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την προσαρμογή των δράσεών μας ανάλογα με τις ανάγκες. Βρισκόμαστε επίσης σε συνεχή συνεννόηση με μη κυβερνητικές οργανώσεις, εθελοντές και άλλα μέλη της κοινωνίας των πολιτών, η συνδρομή των οποίων είναι πολύτιμη για την παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες.

Αυτή η συμβολή του Οργανισμού είναι υποστηρικτική, στοχευμένη και περιορισμένη χρονικά. Αφενός επειδή η Ύπατη Αρμοστεία αντιμετωπίζει πάρα πολλές κρίσεις ανά τον κόσμο κι ελλείψεις ως προς τη χρηματοδότηση, κι αφετέρου σε μια ανεπτυγμένη χώρα, σε μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το κράτος είναι ο φορέας που έχει την πρωταρχική ευθύνη για την αντιμετώπιση αυτής της κρίσης. Γι'αυτό και είναι πρωτόγνωρη η ανάληψη «επιχειρησιακής» δράσης εκ μέρους του Οργανισμού σε κράτος-μέλος της Ε.Ε.

Κλείνοντας και συνοψίζοντας: η κατάσταση έκτακτης ανάγκης που αντιμετωπίζει φέτος η Ελλάδα, με 800.000 αφίξεις από τις αρχές του χρόνου και χιλιάδες να συνεχίζουν να καταφθάνουν κάθε μέρα, έθεσε σε μεγάλη δοκιμασία ένα ήδη εύθραυστο σύστημα πρώτης υποδοχής, με τις ελληνικές αρχές και τις τοπικές κοινωνίες συχνά να φτάνουν στα όριά τους. Είναι σαφές ότι καμιά χώρα δεν μπορεί να ανταπεξέλθει μόνη της σε αυτή την κρίση και είναι απαραίτητη η στήριξη και η αλληλεγγύη της Ευρώπης, των κρατών μελών και των ευρωπαϊκών θεσμών.

Έχουμε ακόμα μπροστά μας αρκετές προκλήσεις, ιδιαίτερα μετά και τις πρόσφατες αποφάσεις κάποιων χωρών να επιτρέπουν τη διέλευση μόνο σε συγκεκριμένες εθνικότητες. Προκλήσεις που έχουν να κάνουν, μεταξύ άλλων, με την ικανότητα υποδοχής, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, την ενίσχυση των επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης στο Αιγαίο, την ενδυνάμωση του συστήματος ασύλου, την ενίσχυση της μετεγκατάστασης (relocation) με περισσότερες θέσεις. Εξίσου σημαντικά όμως είναι και τα μέτρα ένταξης στην τοπική κοινωνία, ώστε οι πρόσφυγες να μπορούν να

ζήσουν μια ζωή με προοπτική και όχι απλώς να επιβιώνουν, αλλά να μπορούν να γίνουν ενεργά μέλη της κοινωνίας και να αξιοποιήσουν τις ικανότητές τους.

Επίλογος

Μπροστά σε μια κατάσταση που χαρακτηρίζεται από μια απότομη και βίαιη μαζική μετακίνηση πληθυσμών, αναζητούνται υπερβάσεις από κράτη, οργανώσεις και διεθνείς οργανισμούς, που αποτελούν εκείνους τους φορείς που με το έργο τους και την αποτελεσματική τους συνεργασία μπορούν να μετριάσουν την τραγικότητα που βιώνουν άνθρωποι διωκόμενοι και εκτοπισμένοι από την πατρίδα και τις εστίες τους. Στο πλαίσιο αυτό της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ όλων των φορέων παρέμβασης στην επίλυση πολλαπλών προβλημάτων, η Υ.Α προσπαθεί να αναπτύξει με υπευθυνότητα και αποτελεσματικότητα το έργο της. Ένα έργο που παράλληλα με δράσεις και επιχειρήσεις υποστήριξης, συνδυάζεται με την ενίσχυση των παρεμβάσεων που πραγματοποιεί και σε περιόδους που δεν υπάρχει έξαρση προσφυγικών ροών. Την αποτροπή φαινομένων κοινωνικού διαχωρισμού, εκδηλώσεων ξενοφοβίας, ρητορικής μίσους και μισαλλοδοξίας που εμφανίζονται στερεοτυπικά, ιδιαίτερα σε περιόδους έντονων κρίσεων, από άτομα και ομάδες που κατασκευάζουν εχθρούς για να εκτονώσουν την οργή τους και τα αρνητικά τους συναισθήματα. Αντίθετα προς τα φαινόμενα αυτά, ο Οργανισμός μας βρίσκεται πάντα δίπλα στην πλειονότητα αυτών των ανθρώπων των τοπικών κοινωνιών, της κοινωνίας των πολιτών και όλων όσων έσπευσαν και σπεύδουν να βοηθήσουν σε μια αποστολή υποστήριξης όχι μόνον συνανθρώπων τους, των οποίων κρίνεται κυριολεκτικά η ζωή, αλλά και αξιών μακρόχρονου πολιτισμού, ώστε να μη βυθίζονται και αυτές, μαζί με τα μικρά παιδιά, στις θάλασσες του Αιγαίου.

Στέλλα Νάνου

Υπατη Αρμοστέία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Γραφείο Ελλάδας

www.unhcr.gr